

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΕΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ
ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

17
1923

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Σ. Π. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΤΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ ΞΣΤ' ΡΜΑ' ΡΜΔ' ΡΞΒ
ΡΞΕ' ΚΑΙ ΡΟΑ' ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν Ξστ' κατάλοιπον ἀποτελεῖται ἐκ τριάκοντα δύο φύλλων, γεγραμμένων ἐπὶ τῆς μιᾶς ὀψευς, καὶ περιέχει τὴν γνωστὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Λάμπρου, τὴν γενομένην ἐν τῷ συνεδρίῳ τοῦ Βερολίνου τῷ 1908. Ἡ ἀνακοίνωσις γενομένη ἐν γερμανικῇ γλώσσῃ καὶ φέρουσα ἐπιγραφὴν «Die altgriechische Geschichte bei den byzantinischen Autoren» ἀρχεται «Das Thema welches ich mir gewählt ist umfangreich dass ich in der mir zugemessenen kurzen Zeitspanne» καὶ τελευτᾷ «die byzantinischen Handschriften und selbst die Drücke der Byzantiner noch weiter dahin zu untersuchen».

Τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην ἐν πιστοτάτῃ ἑλληνικῇ μεταφράσει ἔχει δημοσιεύσει ὁ Λάμπρος ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐπετηρίδι τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ 1912 (σελ. 52-72) ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Παρατηρήσεις τινές περὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς συγγραφεῦσιν», πρότερον δ' ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Λόγοι καὶ ἀνομνήσεις ἐκ Βορρᾶ» (σελ. 109-118 καὶ 119-127).

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων περιττὴ καθίσταται ἡ ἔκδοσις τοῦ καταλοίπου τούτου.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΜΑ' κατάλοιπον ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν φύλλων καὶ περιέχει ἀντίγραφον ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 175 κώδικος τῆς βιβλιοθήκης Διονυσίου τοῦ Ἄθωνος φ. 260α καὶ ἐξῆς.

Τὸ ἀντίγραφον ἀρχεται·

«Μανουὴλ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστός βασιλεὺς Πορφυρογέννητος Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ, εὐσεβέστατος Αὐγουστος» καὶ τελευτᾷ·

«ὡς καὶ δοκεῖν ἴστασθαι τεῖχος ἐκ δεξιῶν καὶ τεῖχος ἐξ εὐνύμων ὡς ἀλλήλοις πάντων ἀντιλεγόντων περὶ τῆς τοῦ ρητοῦ ἐξηγήσεως· οἱ μὲν γὰρ».

Εἶνε φανερόν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς γνωστῆς Νσαρᾶς τοῦ Μανουὴλ Πορφυρογεννήτου τῆς ἐκδεδομένης ὑπὸ τοῦ Zachariae a Lingenthal ἐν τῷ Jus graeco-romanum Pars III Novellae

Constitutiones (Lipsiae 1857 σ. 485 έ). Τὸ ἡμέτερον κείμενον εἶνε κολοβὸν, οὐδεμίαν δὲ διαφορὰν ἔχει ἀπὸ τοῦ ἐκδομένου κειμένου ἐκτὸς τοῦ ὅτι μετὰ τὸ «τοῖς ὑπὸ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐξουσίαν χωρῶν ἠπειρωτικῶν τε καὶ θαλασσιῶν οἰκήτορσι» προστίθενται ἐν τῷ ἡμέτερῳ ἀντίγραφῳ πρὸ τοῦ «Εἰ μακαρίζει Πέτρον Χριστὸν» τὰ ἑξῆς:

«Ὁρὸς ἐκτεθεὶς κατὰ τὸ στιχὸς ἔτος παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν αὐτοκράτορος κῆρ Μανουήλ τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ Κομνηνοῦ, προεδρεύοντος ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων τοῦ ἀγιωτάτου κῆρ Λουκά παρόντων καὶ τῶν δύο ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν τοῦ τε τῆς Θεσπυλίας μεγάλου (sic) Ἀντιοχείας καὶ τοῦ τῆς ἀγίας Σιών τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ κῆρ Νε... καὶ τῆς ἐνδημούσης τηνικαῦτα τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων θείας καὶ Ἰερῆς συνόδου τῶν τοῦ Χριστοῦ ἀρχιερέων» ἑλλείποντα ἐκ τοῦ ἐκδομένου κειμένου ¹⁾

Οὕτως ἔχοντων τῶν πραγμάτων περιττὴ καθίσταται ἡ ἐκδοσις τοῦ καταλοίπου τούτου.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΜΔ' κατάλοιπον ἀποτελεῖται ἐκ δύο φύλλων καὶ περιέχει ἀντίγραφον ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 732 κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τῶν Ἰβήρων φ. 135β καὶ ἑξῆς.

Τὸ ἀντίγραφον ἄρχεται:

Ποίημα τοῦ Μαρίνου Τζάνε

«ὦ κόσμε πλάνε καὶ ἄδικε καὶ ψεύτη
γῆς ἀνθρωπογελῶσα μαζομένη»

καὶ τελευτᾷ

«Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἄς θρηνηστοῦσι
πῶς κοῦρσοι τοῦ θανάτου θεὸν νὰ γενοῦσι

Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα. Ἐκ χειρὸς Ματθαίου εὐτελοῦς: οἱ ἀνάγνωσκοντες τὸ παρὸν εὐχέσθαι καὶ μὴ καταράσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ»

Εἶνε φανερὸν ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ ποιήματος τοῦ Μαρίνου Τζάνε Μπουνιαλῆ περὶ θανάτου, τοῦ ἐκδοθέντος τῷ 816 ἐν Βενετίᾳ μετ' ἄλλων ἔργων τοῦ Τζάνε ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Κατάνυξις ὠφέλιμος διὰ κάθε Χριστιανὸν εἰς τὴν ὁποῖαν περιέχονται διαλύσις ψυχῆς καὶ νεκροῦ καὶ διηγήσεις τινὲς περὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, περὶ κρίσεως καὶ παράδεισου καὶ περὶ κολάσεως. Καὶ ἕτεροι στίχοι

1). Πρὸβλ. τὰ ἐν σελίδι 489 (ἐν. ἀν.) τοῦ ἐκδομένου κειμένου λεγόμενα.

περὶ θανάτου». Περὶ τοῦ ἔργου πρβλ. Βρετοῦ τόμ. Α σ. 157 ἀριθ. 427, περὶ δὲ τοῦ Τζάνε τοῦ Ἀγαθαγγέλου Ξηρουχάκη «Ὁ Κρητικὸς πόλεμος (1645—1669)» σ. 62ξ. καὶ 123ξ.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων περιττὴ καθίσταται ἡ ἔκδοσις τοῦ ἡμετέρου κειμένου.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΞΒ' κατάλοιπον ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν φύλλων γεγραμμένων ἐπὶ τῆς μιᾶς ὕψεως καὶ περιέχει ἀντίγραφον ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 113 κώδικος τῆς Μαδρίτης φ. 213β καὶ ἐξῆς.

Τὸ ἀντίγραφον περιέχει τὰ ἀκόλουθα πέντε ἐπιγράμματα τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρως.

1) Εἰς Φανούριον τὸν Ἰεράκην τὸν Ρόδιον.

Ἄρχ. Ὅν Ρόδος εἶχε Φανούριον ἐξοχὸν ἡῦτε κόσμον.

2) Ἐπὶ Γεωργίῳ τῷ Ῥάλλῃ.

Ἄρχ. Εἰ θρήνος οὐκ ἦν ἐν βροτοῖς, νῦν ἦρξεν αὖν.

3) Ἐπὶ τῷ ἄρχοντι τῆς Ἰσπανίας.

Ἄρχ. Κοίρανος ὅς γ' ἦν κόσμος Ἰβήρων μεγαθύμων.

4) Εἰς Φερδινάνδον τὸν Κούνιον τύραννον Σικελίας.

Ἄρχ. Ἐνθάδε κεῖται Φερδινάνδος ὁ Κούνιος ἥρωσ.

5) Εἰς Θεόδωρον τὸν Γαζῆν.

Ἄρχ. Ἐνθάδε κεῖται ὅς ἦν ἄνθος σοφίης Θεόδωρος.

Τὰ ἐπιγράμματα εἶνε ἔτοιμα πρὸς ἔκδοσιν μετὰ κριτικῶν διορθώσεων.

Τὰ ἐπιγράμματα ὅμως ταῦτα ἔχουσιν ἤδη ἐκδοθῆ πρβλ. Patrol. Migne τόμ. 161 σ. 968ξ, σύγκρισις δὲ τοῦ ἡμετέρου κειμένου πρὸς τὸ ἐκδοδόμενον οὐδεμίαν δεικνύει διαφορὰν.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων περιττὴ καθίσταται ἡ ἔκδοσις καὶ τοῦ καταλοίπου τούτου.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΞΕ' κατάλοιπον ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς φύλλου γεγραμμένου ἐπὶ τῆς μιᾶς ὕψεως καὶ περιέχει ἀντίγραφον ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν XXXI (Cl. XI) Μαρκιανοῦ κώδικος φ. 258a καὶ ἐξῆς.

Τὸ ἀντίγραφον ἀρχεται.

«Στίχοι ἀνακρεόντειοι Κωνσταντίνου εἰς ἔρωτα».

Τῶν στίχων τούτων ἔχει ἀντιγράψει ὁ Λάμπρος τοὺς ἐξ πρώτους καὶ τοὺς τρεῖς τελευταίους.

Ἐπειτα δὲ σημειοῖ.

«Μὴ Κωνσταντίνου τοῦ Σικελοῦ; (Harles XI 274 IV, 469)

Ε.Ε.Α της Κ.Ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι φ. 278a e. ἐ. τοῦ Περιβλεπτηροῦ καὶ τοῦ Κερκύρων [Βασιλείου] 300a.»

καὶ πλαγίως διὰ μολυβδίδος:

«Παρηγγέλθησαν τῇ 1/14 Μαρτίου 1916»

Νοεῖ φυσικὰ ὅτι παρηγγέλθησαν φωτογραφίαι πρὸς ἔκδοσιν τοῦ κειμένου.

Ὅρθῶς ἔχει ὑποπτεύσει ὁ Λάμπρος ὅτι οἱ στίχοι εἶνε τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Σικελοῦ, οἱ στίχοι ὅμως οὗτοι ἔχουσιν ἤδη ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Cramer ἐν τοῖς Anecdota graeca τόμ. IV σελ. 380 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἐδάριον ἐρωτικόν».

Οὕτως δ' ἐχόντων τῶν πραγμάτων περιττὴ καθίσταται καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ἐρωτικοῦ ἠδαρίου τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Σικελοῦ.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν, τέλος, ΡΟΑ' κατάλοιπον ἀποτελεῖται ἐκ δύο φύλλων γεγραμμένων ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὄψεων καὶ περιέχει ἀντίγραφον «ἐκ τοῦ Ἰβηρικου κώδ. ὑπ' ἀρ. 388 φ' 29a» κειμένου φέροντος τὴν ἐπιγραφὴν «Σολοικοφανῆ τινα φαινόμενα κατὰ τὰς διαλέκτους» καὶ καταλαμβάνοντος τὰ φ. 1α καὶ 1β καὶ 2α. Τὸ κείμενον τοῦτο ἀρχ. «Τρῶες αἰτιατικῇ χρῶνται ἀντὶ γενικῆς οἶον τὸν ἵππον τὸν Ἀλέξανδρον» καὶ τελευτᾷ «ἀπολείπει ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα, ἐκβάλλει δὲ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα».

Τὸ κείμενον τοῦτο ἔχει δημοσιευθῆ ἔξ ἄλλου κώδικος ἐν τῇ Πανδώρα (τόμ. 8 τοῦ 1857 σ. 144). Συγκρίνοντες τὸ ἡμέτερον κείμενον πρὸς τὸ ἤδη δημοσιευθὲν εὐρίσκομεν τὴν ἐξῆς μόνον ἀξίαν μνείας διαφορὰν, ὅτι δηλαδὴ τὸ δημοσιευθὲν κείμενον τελευτᾷ «Πρόσωπα ἀντὶ πρόσωπον ὡσπερ τόξα ἀντὶ τοῦ τόξου» ἐνῶ τὸ ἡμέτερον προσθέτει τὰ ἀκόλουθα:

«Ἰστέον ὅτι σφᾶς αὐτοὺς ἐπὶ μόνου τρίτου προσώπου λαμβάνουσι. Εἰ δὲ ἐπὶ δευτέρου ἢ πρώτου χρήσοιτό τις σολοικισμὸς ἐστὶ. Ἐπὶ γυναικὸς μὲν τὸ μνηστεύεσθαι, ἐπὶ δὲ ἀνδρὸς τὸ μνᾶσθαι αὐτῇ. Ἀπολείπει ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα, ἐκβάλλει δὲ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα.»

Κ. Ι. Δ.